

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/153/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124208767
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dominika Vitteková PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2025:8124208767.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dominikou Vittekovou PhD. v spore žalobcu: Miroslav Dziak, nar. 21.7.1974, bytom 080 05 Prešov, Levočská 4699/63, zastúpený: Mgr. Matúš Macko, advokát, so sídlom 089 01 Svidník, Karpatská 804/10, IČO: 50424777, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., 824 96 Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., 811 04 Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47233516, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a prísl. takto

rozhodol:

I. U r č u j e , že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143, z 26.05.2017, je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný j e p o v i n n ý vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 360,76 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,65 % ročne zo sumy 360,76 eur, od 24.10.2025 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. U r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143, z 26.05.2017, uvedená v článku 11. Sankcie, v bode 11.1., 11.2. a 11.5., v znení: „V prípade omeškania Dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo jej časti je Dlžník povinný zaplatiť Veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t. j. 14,6 % p.a.). Ak sa z dôvodu omeškania Dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo ich časti o viac ako tri mesiace stali podľa článku 10. ods. 10.1. písm. a) tejto Zmluvy okamžite splatnými všetky záväzky Dlžníka podľa tejto Zmluvy, je Dlžník povinný ďalej zaplatiť aj zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t. j. 14,6 % p.a.) zo zosplatených záväzkov podľa odseku 10.1. tejto Zmluvy.“ „Okrem zmluvnej pokuty podľa odseku 11.1. tejto Zmluvy je Dlžník povinný zaplatiť Veriteľovi úrok z omeškania určený podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení, k prvému dňu omeškania s úhradou peňažného záväzku. Výška úrokov z omeškania bude určená tak, aby spolu so zmluvnou pokutou podľa ods. 11.1. tejto Zmluvy nepresahovala maximálnu výšku podľa ods. 11.3. tejto Zmluvy.“ „Dojednania o zmluvnej pokute obsiahnuté v tejto Zmluve a zaplatenie akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tejto Zmluvy nemá vplyv na právo poškodenej strany požadovať náhradu škody vzniknutej porušením povinnosti, pre ktorú bola pokuta dojednaná, alebo iným porušením tejto Zmluvy, a to vo výške neuhradenej zmluvnej pokuty.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Žalobcovia sa voči žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku vo veci samej samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou zo dňa 14.10.2024 žiadal určiť bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, ktorý mu bol poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143 z 26.5.2017 a zároveň titulom vydania bezdôvodného obohatenia sa domáhal zaplata sumy 360,76 Eur s úrokmi z omeškania 8,65% ročne od 2. dňa po doručení žaloby žalovanému. V žalobe uviedol, že v zmluve chýbajú jej povinné náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 písm. f/, k/ zákona č. 129/2010 Z.z. a to doba trvania zmluvy a predpoklady použité na výpočet RPMN. Uviedol tiež, že v zmluve je nesprávna výška RPMN 19,39% a ako dôkaz predložil výpočet kalkulačkou z portálu NBS, podľa ktorej RPMN pri úvere 3.000 Eur dátumu jeho čerpania 30.6.2024, prvej splátky 1.7.2024, počtu splátok 47 a výšky splátky 88,18 Eur je 20,61%. Žalobca tiež mal za to, že žalovaný nekonal pri uzatváraní zmluvy v súlade s § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., pričom poukázal na žiadosť o poskytnutie úveru, v ktorej bolo uvedené, že nespláca iný úver, hoci v skutočnosti mal uzavretú zmluvu o poskytnutí úveru s VÚB a.s. z 27.5.2013, ktorú aj doložil. Preto podľa jeho názoru nastala fikcia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru nielen podľa § 11 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona, ale aj podľa § 11 ods. 2. Napokon považoval ročnú úrokovú sadzbu v zmluve 18,04% p.a. za absolútne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi, keďže pri obdobnom type úveru bola priemerná úroková sadzba z úverov poskytnutých rezidentom eurozóny len 6,84% p.a. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnil tým, že žalovanému zaplatil za poskytnutý úver 3.000 Eur sumu 3.360,76 Eur. Bezodôvodné obohatenie žalovaného preto predstavuje rozdiel týchto súm.

2. Zároveň sa žalobca domáhal vyslovenia neprijateľnosti troch zmluvných podmienok uvedených vo výroku tohto rozsudku, ale aj zmluvnej podmienky týkajúcej sa zmluvnej pokuty s poukazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok a bez toho, aby došlo k posúdeniu zákonnosti vymáhanej pohľadávky. Citoval aj z rozsudku Krajského súdu v Prešove 19Co/30/219 z 26.9.2019, ktorý rozhodol o neprijateľnosti obdobnej zmluvnej podmienky. Aj pri ostatných zmluvných podmienkach poukázal na rozsudky, ktorými podľa neho totožná alebo obdobná zmluvná podmienka bola vyhlásená za neprijateľnú.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil popierajúc tvrdenie žalobcu o chýbajúcich povinných náležitostiach zmluvy. Doba trvania zmluvy je uvedená v jej článku 5 spolu s termínom konečnej splatnosti. Predpoklady použité na výpočet RPMN sa nachádzajú na prvej strane zmluvy a vyplývajú tiež z článku 7 a poukázal pritom na závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu SR 7Cdo/183/2020 publikovaného pod R 86/21. Nesúhlasil ani s tým, aby výška RPMN v zmluve bola uvedená nesprávne v neprospech spotrebiteľa a poukázal na to, že žalobca pri ním predloženom výpočte RPMN kalkulačkou zadal nesprávne vstupné údaje nezodpovedajúce zmluve. Žalovaný poprel aj tvrdenie žalobcu o tom, že by konal v rozpore s § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., práve naopak práve žalobca porušil povinnosť uvedenú v § 7 ods. 2 citovaného zákona, nakoľko uviedol nepravdivé informácie v žiadosti o úver. Žalovaný si pritom vyžiadal pred rozhodnutím o žiadosti žalobcu výpis z registra NRKI, z ktorého však žiadny záväzok žalobcu z úverovej zmluvy nevyplýval. Žalovaný si preveril aj príjem žalobcu dopytom od Sociálnej poisťovne. Vychádzal preto z príjmu žalobcu 592,60 Eur, rodinných prídavkov na 2 deti 47,04 Eur a do príjmu započítal aj sumu 138,19 Eur ako vyživovaciu povinnosť, čo však žiadnym spôsobom nevysvetlil. Pri výdavkoch zohľadnil sumu 336,28 Eur za žiadateľa a partnerku a za deti zo sumy 180,84 Eur. Rozdiel medzi príjmami a výdavkami vyčíslil na 260,71 Eur, takže táto suma by postačovala aj na úhradu deklarovanej splátky z ďalšieho úveru 141,90 Eur a nielen na splátku úveru od žalovaného. Žalovaný nesúhlasil ani s tvrdením žalobcu o neplatnej dohode o úrokoch, čo je v rozpore s § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka a § 1, § 1a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., podľa ktorého nesmie odplata pri spotrebiteľských zmluvách o poskytnutí peňažných prostriedkov presiahnuť najvyššiu prípustnú odplatu podľa vykonávacieho predpisu, podľa ktorého týmto limitom je dvojnásobok priemernej hodnoty RPMN. V tomto prípade je potrebné vychádzať zo štatistických údajov za prvý štvrtrok 2017 vzhľadom na dátum zverejnenia a pri danom type spotrebiteľských úverov bola priemerná RPMN 9,81%, dvojnásobok je teda 19,62% a keďže jedinou zložkou odplaty v tomto prípade bol úrok, uvedený zákonný limit pri ňom nebol prekročený.

4. Žalovaný nesúhlasil ani so žalobou o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, avšak vyjadril sa len k dvom zmluvným podmienkam a to zmluvnej pokute a inkorporačnej doložke. K zmluvnej pokute citoval § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka a tiež § 3a ods. 1, 2, 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Poukázal na to, že zmluvná pokuta 0,04% denne predstavuje ročne 14,6% a teda nepresahuje trojnásobok úrovej sadzby úrokov z omeškania (3 x 5% ročne). Navyše jej výška je závislá od doby omeškania a teda nie je stanovená paušálne. Žalobca podľa neho opomenul obmedzenie v článku

11 ods. 1.3, ktorý korešponduje so zákonnou úpravou a uviedol, že aj Najvyšší súd SR v uznesení 30Bdo/11/19 zo dňa 17.07.2019 uviedol, že za neprimerane vysokú nebola vyhodnotená zmluvná pokuta vo výške 1% z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, ale ani zmluvná pokuta vo výške 0,67% a 0,23% denne. K inkorporačnej doložke žalovaný uviedol, že je štandardná, spotrebiteľovi z nej nevyplyvajú žiadne práva alebo povinnosti a žalobca neoznačil jedinou situáciu, ktorá by mala predstavovať zhoršenie jeho postavenia

5. Žalobca právo na repliku nevyužil.

6. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalovaného, výsluchom žalobcu, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 26.05.2017, žiadosťou o poskytnutie spotrebiteľského úveru zo dňa 26.05.2017, zmluvou o poskytnutí úveru HypoPôžička zo dňa 27.05.2013, výpisom z registra klientskych informácií, reportom Sociálnej poisťovne, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

7. Dňa 26.05.2017 požiadala žalobca žalovaného vyplnením jeho formulára o poskytnutie spotrebiteľského úveru. V žiadosti uviedol svoj príjem 592,60 Eur zo zamestnania a ako iný príjem uviedol sumu 47 Eur. V žiadosti sa uvádza, že má 2 deti a v časti výdavkov je uvedené, že nespláca žiadne úvery, pôžičky, leasing výživné a podobne. V žiadosti je uvedený aj jeho zamestnávateľ. V ten istý deň uzavreli strany sporu písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143, ktorým žalovaný ako veriteľ poskytol žalobcovi ako dlžníkovi spotrebiteľský úver 3000 Eur. V článku 5 zmluvy sú uvedené údaje o spotrebiteľskom úvere, okrem výšky úveru 3.000 Eur je uvedená doba trvania zmluvy - na dobu určitú do termínu konečnej splatnosti úveru, ktorý bol stanovený na 01.06.2021. Úroková sadzba bola vo výške 18,04% ročne, v tej istej hodnote je aj odplata. RPMN bolo uvedené vo výške 19,39% a priemerná hodnota RPMN vo výške 14,84%. Celková čiastka na zaplatenie bola vyčíslená na 4232,64 Eur a celkové náklady spotrebiteľa na 1232,64 Eur. Dohodnutých bolo 48 splátok po 88,18 Eur, z toho na istinu 62,50 Eur a na úrok 25,68 Eur. Splatnosť bola stanovená na prvý deň v kalendárnom mesiaci a pri prvej splátke na 01.07.2017.

8. V článku 7 s názvom "predpoklady na výpočet RPMN" bolo uvedené, že pri výpočte RPMN sa vychádza z predpokladu, že úver bol poskytnutý okamžite a v dohodnutej sume a že táto zmluva zostane platná dohodnutý čas, pričom veriteľ a dlžník si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách ustanovených v zmluve a nedôjde k zmene splátkového kalendára.

9. Článok 11 zmluvy je označený ako "sankcie". V bode 11.1 sa uvádza: „V prípade omeškania Dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo jej časti je Dlžník povinný zaplatiť Veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t. j. 14,6 % p.a.). Ak sa z dôvodu omeškania Dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo ich časti o viac ako tri mesiace stali podľa článku 10. ods. 10.1. písm. a) tejto Zmluvy okamžite splatnými všetky záväzky Dlžníka podľa tejto Zmluvy, je Dlžník povinný ďalej zaplatiť aj zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 14,6 % p.a.) zo zosplatených záväzkov podľa odseku 10.1. tejto Zmluvy.“

10. Podľa bodu 11.2 „Okrem zmluvnej pokuty podľa odseku 11.1. tejto Zmluvy je Dlžník povinný zaplatiť Veriteľovi úrok z omeškania určený podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení, k prvému dňu omeškania s úhradou peňažného záväzku. Výška úrokov z omeškania bude určená tak, aby spolu so zmluvnou pokutou podľa ods. 11.1. tejto Zmluvy nepresahovala maximálnu výšku podľa ods. 11.3. tejto Zmluvy.“

11. Podľa bodu 11.3 zmluvy zmluvná pokuta podľa článku 11.11.1 tejto zmluvy spolu s úrokom z omeškania nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa zákona č. 129/2010 Z.z. pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Ak tieto sankcie za omeškanie dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie dlžníka so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z..

12. Bod 11.5 zmluvy obsahuje tento text: „Dojednania o zmluvnej pokute obsiahnuté v tejto Zmluve a zaplatenie akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tejto Zmluvy nemá vplyv na právo poškodenej strany požadovať náhradu škody vzniknutej porušením povinnosti, pre ktorú bola pokuta dojednaná, alebo iným porušením tejto Zmluvy, a to vo výške neuhradenej zmluvnej pokuty.“

13. Zo žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru č. 8500191143 vyplýva, že príjem zo zamestnania u žalobcu činí sumu 592,60 eur, ďalšie príjmy sú vo výške 47 eur, spolu 639 eur. Životné výdavky má vo výške 5 eur mesačne. Žalobca má ukončené stredoškolské vzdelanie, je ženatý, počet nezaopatrených detí uviedol 2.

14. Žalovaný si kladne overil príjem žalobcu z vymeriavacieho základu 663 eur zo Sociálnej poisťovne za obdobie posledných troch mesiacov.

15. Z výpisu úverového registra plyní, že žalobca v čase poskytnutia úveru nemal žiadne finančné náklady. Plyní z neho aj to, že žalobca má 13 odmietnutých žiadostí o úver, 6 odvolaných žiadostí o úver a 10 ukončených úverov. Tiež z neho plyní, že žalobca bol s dvomi poskytnutými úvermi v delikvencii.

16. Zistený skutkový stav takto právne posúdil

17. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

18. Podľa § 3 ods. 5 vety prvej citovaného zákona proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

19. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

20. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

21. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

22. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

23. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

25. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

26. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

27. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

28. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

29. Podľa § 298 ods. 1 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

30. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

31. Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

32. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

33. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy 26.5.2017 (ďalej len „ZoSÚ“), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.18b) Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu,1a) niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu1b) a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov1c) týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

34. Podľa § 2 písm. d) ZoSÚ, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

35. Podľa § 7 ods. 1, 2 ZoSÚ, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

36. Podľa § 7 ods. 4 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky (17a) sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver ziskovať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch a úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu (1d) tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 16 a 17.

37. Podľa § 7 ods. 16 ZoSÚ Veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery

- a) spôsobom, ktorý nepoškodzuje spotrebiteľov, a
- b) s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

38. Podľa § 7 ods. 17 ZoSÚ Vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ

- a) poskytne spotrebiteľovi informácie pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 a 5,
- b) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, (17a) posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

39. Podľa § 7 ods. 19 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní určiť, dodržiavať a pravidelne prehodnocovať limit pre ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a limit na podiel výšky celkovej zadlženosti k príjmu.

40. Podľa § 7 ods. 20 ZoSÚ, na výpočet ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver sa použijú tieto položky:

- a) čistý príjem spotrebiteľa,
- b) náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, (17ta)
- c) výška splátky spotrebiteľského úveru a
- d) peňažné záväzky znižujúce príjem spotrebiteľa.

41. Podľa § 7 ods. 27 ZoSÚ, veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní pri posudzovaní položiek podľa odseku 20, ktoré sa použijú pri výpočte ukazovateľa schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, použiť dostatočné, primerané a aktuálne informácie o príjmoch, nákladoch na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, (17ta) peňažných záväzkoch spotrebiteľa a ďalšie informácie o finančnej a ekonomickej situácii spotrebiteľa. Informácie o príjme podľa prvej vety je potrebné overovať preukázateľným spôsobom prostredníctvom interných zdrojov alebo externých zdrojov, ktoré sú nezávislé od spotrebiteľa. Náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, (17ta) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom (17td) a príjem spotrebiteľa.

42. Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

43. Podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

- a) druh spotrebiteľského úveru,
- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,

- c) adresu veriteľa, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- d) meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) odplatu podľa osobitných predpisov, 18aa)
- k) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- l) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- m) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- n) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- o) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- p) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- q) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- r) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- s) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- t) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- u) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- v) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- x) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- y) názov a adresu príslušného orgánu dohľadu podľa § 23,
- z) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrtrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.
- aa) názov zmluvy, ktorý obsahuje slová spotrebiteľský úver v príslušnom gramatickom tvare.

44. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

45. Vo veci tunajší súd rozhodol rozsudkom č.k. 11Csp 153/2024 – 96 z 31.1.2025, ktorým rozhodol o žalobe žalobcu nasledovne cit:

I. Určuje, že úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143 z 26.05.2017 je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 360,76 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,40% ročne zo sumy 360,76 Eur od 24.10.2024 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Určuje, že zmluvná podmienka v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143 z 26.05.2017 uvedená v článku 10, porušenie zmluvy a upozornenie na následky nesplácania úveru v bode 10.3 v znení: "V prípade omeškania Dlžníka, Ručiteľa 1, Ručiteľa 2 so splácaním úveru alebo akéhokoľvek peňažného záväzku podľa tejto Zmluvy je Veriteľ oprávnený aj predložiť platiteľovi mzdy Dlžníka, Ručiteľa 1 a Ručiteľa 2 Dohodu o zrážkach zo mzdy a domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky zrážkami zo mzdy, vymáhať pohľadávku z tejto Zmluvy podaním žaloby na príslušnom súde a následne vymáhať pohľadávku v exekučnom konaní. Veriteľ a Dlžník sa môžu dohodnúť, že Dohodu o zrážkach zo mzdy predložia platiteľovi mzdy Dlžníka aj pred vznikom omeškania so splácaním úveru alebo akéhokoľvek peňažného záväzku podľa tejto Zmluvy (napr. z dôvodu uhrádzania záväzkov v termínoch ich splatnosti priamo zrážkami zo mzdy). Veriteľ je v súlade so zákonom oprávnený postúpiť pohľadávku z tejto Zmluvy, ktorú má voči Dlžníkovi, inej fyzickej alebo právnickej osobe." je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. Určuje, že časť zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 8500191143 z 26.05.2017 v článku 13, vyhlásenie o Všeobecných obchodných podmienkach a o Sadzobníku poplatkov, bode 13.1 v znení: "Podpisom tejto Zmluvy vyhlasuje Dlžník, že sa so Všeobecnými obchodnými podmienkami a Sadzobníkom poplatkov oboznámil a vie, že uzavretím Zmluvy sa stávajú jej súčasťou. Podpisom tejto Zmluvy vyhlasuje Ručiteľ 1, Ručiteľ 2, že sa so Všeobecnými obchodnými podmienkami a Sadzobníkom poplatkov oboznámil a vie, že sú súčasťou uzavretej Zmluvy." je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

V. Žalobu v prevyšujúcej časti ohľadom výšky úrokov z omeškania a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky týkajúcej sa zmluvnej pokuty zamietá.

I. Za konanie o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru súd nepriznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

VII. Za konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia má žalobca voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

VIII. Za konanie o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok má žalobca voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1/3.

46. Na podklade podaných odvolaní zo strany žalobcu i žalovaného Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozhodol tak, že:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch III. a IV.

II. Z r u š u j e rozsudok vo výrokoch I., II., V., VI., VII. a VIII. a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

47. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku, ktorým súd zrušil v časti rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti a vydaní bezdôvodného obohatenia, uviedol cit: „25. Súd prvej inštancie pri posudzovaní obligatórných náležitostí Zmluvy skúmal, či výška RPMN je v Zmluve uvedená správne. Opomenul však, že v Zmluve je veriteľ povinný uviesť nielen RPMN v správnej výške, ale aj všetky predpoklady použité na výpočet tejto RPMN, a to jednoznačným, zrozumiteľným a transparentným spôsobom (nemôže ísť o akýsi návod k identifikácii jednotlivých predpokladov pre výpočet RPMN). Uvedenou náležitosťou a jej prípadnou absenciou sa však súd prvej inštancie nevysporiadal. 26. Ďalej sa odvolací súd zaoberal námietkou žalobcu o nesprávnom právnom posúdení súdu prvej inštancie ohľadom skúmania bonity žalobcu zo strany žalovaného. Súd prvej inštancie v tomto smere nevzhliadol žiadne nedostatky na strane žalovaného. K otázke skúmania bonity žalovaný uviedol, že žalobca ako svoje mesačné výdavky uviedol sumu 5,- EUR. Žalovaný preto vychádzal zo sumy výdavkov, ktorá je objektívne možná a ktorá je obsahom aj záväzného opatrenia NBS č. 10/2017, ktoré určuje, že pri posudzovaní schopnosti splácať úver sa vychádza zo sumy životného minima, pokiaľ spotrebiteľ neuvedie inú čiastku. V nadväznosti na uvedené tvrdenia odvolací súd pripomína, že v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch je veriteľ povinný pri poskytnutí spotrebiteľského úveru riadne zistiť bonitu klienta, teda, či klient bude schopný splácať úver. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti klienta je teda kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Cieľom zákonodarcu bolo zamedziť zadlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne uhrádzať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver alebo údajmi z príslušných databáz. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie vyhodnotiť a overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Pokiaľ však veriteľ takto nepostupuje, zákonodarcu jasne zadefinoval s tým súvisiace následky v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti daného úveru. 27. Zo Žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru (č. I. 15) vyplýva, že žalobca poberá daňový bonus na dve deti, z čoho je zrejme, že žalobca je otcom dvoch maloletých detí. Aj napriek skutočnosti, že žalobca má dve maloleté deti, ku ktorým má zo zákona danú vyživovaciu povinnosť a ktorej neplnenie za istých okolností môže naplniť skutkovú podstatu trestného činu zanedbanie povinnej výživy, sa žalovaný uspokojil s výškou mesačných nákladov, ktoré žalobca ustálil na sumu 5,- EUR. Praktickým pohľadom na vec sa odvolaciemu súdu daný mesačný výdavok štvorčlennej rodiny (žalobca v žiadosti o úver uviedol, že je ženatý) javí vskutku bezpochyby nereálny. 28. Žalovaný tvrdí, že bonitu žalobcu preveril aj lustráciou v úverovom registri (č. I. 67). Z uvedenej lustrácie vyplýva, že žalobca je evidovaný ako žiadateľ o 1 úver, 12 žiadostí o úver mu bolo odmietnutých, 5 žiadostí bolo odvolaných a 10 úverov už bolo ukončených. Súd prvej inštancie pri posudzovaní, či žalovaný konal s odbornou starostlivosťou prihliadol len na skutočnosť, že vo vzťahu k žalobcovi nebol evidovaný žiadny neukončený úver, ktorý by žalobca v tom čase splácal ako aj na skutočnosť, že bolo konkretizovaných 10 úverových zmlúv, ktoré však všetky boli ukončené (bod 37 napadnutého rozsudku). Ako sa však súd prvej inštancie vysporiadal s tým, že žalobcovi bolo odmietnutých celkovo 12 žiadostí o úver z napadnutého rozsudku nie je zrejme, čo vzbudzuje pochybnosti o tom, či túto zásadnú skutočnosť súd prvej inštancie vôbec zohľadnil. 29. Z uvedených dôvodov závery provinštančného súdu o dostatočnom skúmaní bonity žalobcu žalovaným možno považovať za predčasné a s ohľadom na vyššie zmienené mesačné výdavky žalobcu ustálené na sumu 5,- EUR aj za prekvapivé. Odvolaciemu súdu sa, so zreteľom na všetky skutočnosti, javí, že konanie žalovaného pri vyhodnocovaní žiadosti žalobcu o poskytnutie úveru nemožno považovať za konanie s odbornou starostlivosťou tak ako to vyžaduje zákona č. 129/2010 Z. z. Aktuálna rozhodovacia prax Krajského súdu v Prešove (napr. rozsudok sp. zn. 18CoCsp/24/2023 zo dňa 19.12.2023) sa voči splneniu povinnosti veriteľa skúmať bonitu spotrebiteľa stavia kritickejšie, keď už za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch považuje aj neúplne zisťovanie jedného z kritérií podľa § 11 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch. 30. V nadväznosti na tieto skutočnosti odvolací súd dôvody, na ktorých súd prvej inštancie založil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, považuje za nesprávne a nesúladne s aktuálnou rozhodovacou praxou tunajšieho odvolacieho súdu ako aj praxou Najvyššieho súdu SR. Je potrebné zdôrazniť, že vyššie uvedenými skutočnosťami odvolací súd nespochybňuje záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkosti úveru ako taký, ale výhradne spochybňuje len dôvody, na ktorých ich prvoinštančný súd vo svojom odôvodnení rozhodnutia založil. 31. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd v zmysle § 389 CSP napadnutý rozsudok vo výroku I. zrušil a postupom podľa § 391 CSP v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. 32. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v

intenciách naznačených odvolacím súdom vyššie - dôsledne posúdiť, či sú v spornej Zmluve uvedené predpoklady pre výpočet RPMN a opätovne posúdiť, či žalovaný pri poskytovaní úveru žalobcovi konal s odbornou starostlivosťou, najmä s ohľadom na žalobcom ustálené mesačné výdavky na sumu 5,- EUR ako aj s ohľadom na 12 odmietnutých žiadostí žalobcu o poskytnutie úveru, následne vo veci znova rozhodnúť a svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodniť.

33. Žalovaný ďalej namietal závery súdu prvej inštancie týkajúce sa výšky bezdôvodného obohatenia. K tomu odvolací súd uvádza, že žalobca jasne uviedol akú sumu žalovanému zaplatil (3.360,76 EUR), čo žalovaný nespochybnil, a preto súd prvej inštancie správne ustálil, že toto skutkové tvrdenie (akú sumu žalobca žalovanému celkovo uhradil) je potrebné považovať v súlade s ust. § 151 ods. 1 CSP za nesporné. Za situácie, keď však odvolací súd zrušil výrok I., v ktorom súd určil predmetný úver za bezúročný a bezpoplatkový, je potrebné zrušiť aj výrok II. ako závislý výrok a v rozsahu zrušenia vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

34. Úlohou súdu prvej inštancie, potom, čo sa vysporiada s tým, či predmetný úver možno považovať za bezúročný a bezpoplatkový, v kontexte prijatých záverov ustáliť, či žaloba v časti nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je dôvodná alebo nie.“

48. Tiež odvolací súd v odôvodnení rozsudku, ktorým súd zrušil v časti rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku zamietnutí návrhu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, uviedol cit: „48. Pri posudzovaní, či sa v rámci spotrebiteľskej zmluvy nejedná o neprijateľnú podmienku, je nevyhnutné vychádzať z toho, že ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všeobecnými formulárovými klauzulami, alebo ju odmietnuť. Súd prvej inštancie síce zohľadnil, že sa jedná o zmluvnú pokutu, ktoré nie je stanovená paušálne, ale už neposudzoval, či je možné túto zmluvnú podmienku považovať za individuálne vyjednanú, a či žalobca mal možnosť takto naformulovanú zmluvnú podmienku nejako ovplyvniť, najmä s ohľadom na skutočnosť, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je typickou štandardnou formulárovou listinou podliehajúcou súdnej kontrole. Občiansky zákonník vyžaduje pre platné dojednanie o zmluvnej pokute (§ 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka) písomnosť, teda osobitnú pozornosť zmluvných strán. Je preto nevyhnutné, aby sa súd dôsledne posúdil a vyhodnotil, či si spotrebiteľ dané zmluvné dojednanie vymienil, či mohol ovplyvniť jeho obsah, čo v konečnom dôsledku má vplyv na posúdenie individuálnosti dojednania.

49. Odvolací súd v tomto ohľade poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove, ktorý sa dôsledne posudzuje, či zmluvné podmienky s takýmto a obdobným znením sú spôsobilé vyvolať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, najmä s ohľadom na možnosť veriteľa uplatňovať si zmluvnú pokutu bez ohľadu na dĺžku omeškania, napr. aj pri omeškaní v trvaní jedného dňa, kedy by spotrebiteľ okrem omeškanej splátky musel uhradiť navyše aj zmluvnú pokutu (napr. rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 17Csp/154/2024-117 zo dňa 11.02.2025, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12CoCsp/10/2025 zo dňa 19.06.2025).

50. Vzhľadom na vyššie uvedené nedostatky súdu prvej inštancie, odvolací súd v zmysle § 389 CSP napadnutý rozsudok vo výroku V. zrušil a postupom podľa § 391 CSP v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

51. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom vyššie - posúdiť, či sa jedná o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku, či žalobca mal možnosť takto naformulovanú zmluvnú podmienku ovplyvniť, a či takto dojednaná zmluvná pokuta je v súlade s Chartou základných práv Európskej únie (článok 98).“

49. V predmetnej právnej veci je nepochybné postavenie účastníkov ako dodávateľa a spotrebiteľa, čo plynie aj zo Zmluvy, kde ako druh je uvedený spotrebiteľský úver. Žalovaný vystupoval ako osoba konajúca v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa ako fyzická osoba pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

50. Vo vzťahu k uvedeniu predpokladov pre výpočet RPMN súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia, od ktorého nemá dôvod na odklon, a to rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5CoCsp 16/2024 z 8.4.2025 cit: „27. K údaju o RPMN odvolací súd zdôrazňuje, že ide o jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri údaji o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky.

28. Odvolací súd uvádza, že je si vedomý, že v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021 bolo zverejnené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/183/2020 z 24.02.2021, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril právny názor, podľa ktorého z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j/ ZoSÚ v znení do 31.03.2015 nevyplýva, že by jednou z náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy bol konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov alebo predpoklady pre jej výpočet. 29. Napriek tomu odvolací súd zdôrazňuje, že v čase vyhlásenia tohto rozsudku odvolacieho súdu už Súdny dvor EÚ dňa 23.01.2025 rozhodol rozsudkom vo veci C-677/23 o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, podaného rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 12.10.2023, ktorý súvisí s konaním A.B, F.B proti B. B., G.. Z bodov tohto rozsudku vyplýva : „58. Pokiaľ ide o povinnosť uviesť tieto rôzne predpoklady v zmluve o úvere v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48, z judikatúry uvedenej v bode 30 tohto rozsudku vyplýva, že táto povinnosť má zabezpečiť, aby sa spotrebiteľ mohol oboznámiť so svojimi právami a povinnosťami. 59. Toto uvedenie tak musí spotrebiteľovi umožniť overiť, či obchodník správne vypočítal RPMN, a ak nie, uplatniť svoje práva, najmä právo na odstúpenie od zmluvy stanovené v článku 14 smernice 2008/48, pričom lehota na uplatnenie tohto odstúpenia od zmluvy sa predlžuje v prípade porušenia požiadaviek stanovených v článku 10 tejto smernice, ako aj ostatných práv stanovených vo vnútroštátnej právnej úprave, ako sankcia prijatá v súlade s článkom 23 uvedenej smernice. 60. V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že podstatný význam má povinnosť uviesť v zmluve o úvere najmä náležitosti, ako je RPMN uvedená v článku 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48 (rozsudok z 09. 11. 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 70) 61. Na základe tejto judikatúry treba konštatovať, že uvedenie predpokladov použitých na výpočet RPMN v zmluve o úvere má tiež, najmä z dôvodov uvedených v bodoch 58 a 59 tohto rozsudku, pre spotrebiteľa zásadný význam. 62. Keďže neuvedenie týchto náležitostí v zmluve o úvere môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku, sankcia spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky stanovená vo vnútroštátnej právnej úprave sa musí považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 09. 11. 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 71). 63. Vzhľadom na to, že, ako bolo pripomenuté v bode 55 tohto rozsudku, predpoklady použité na výpočet RPMN môžu byť zložité, je potrebné ich zrozumiteľne, stručne a výslovne uviesť v zmluve o úvere, pričom samotná možnosť spotrebiteľa identifikovať ich na základe prečítania jednotlivých ustanovení tejto zmluvy nepostačuje. 64. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že predpoklady použité na výpočet RPMN musia byť výslovne uvedené v zmluve o úvere a v tejto súvislosti nestačí, aby ich spotrebiteľ mohol sám identifikovať preskúmaním podmienok tejto zmluvy. Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto 2. Článok 10 ods. 2 písm. g) smernice 2008/48, zmenenej smernicou 2011/90, sa má vykladať v tom zmysle, že predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) musia byť výslovne uvedené v zmluve o úvere a v tejto súvislosti nestačí, aby ich spotrebiteľ mohol sám identifikovať preskúmaním podmienok tejto zmluvy.“ 30. V súlade s vyššie uvedeným rozsudkom Súdneho dvora preto odvolací súd nesúhlasí so závermi súdu prvej inštancie, že výška RPMN bola uvedená v čl. III. schválenej výške pôžičky Zmluvy, a to vo výške 29 % a že v tomto článku Zmluvy sú rovnako uvedené aj predpoklady na výpočet RPMN, a to úroková sadzba: 29 % p. a., počet splátok: 48, celková výška úveru: 1.850,- Eur, ktoré žalovaný dosadil ako premenné do vzorca RPMN podľa prílohy č. 2 k ZoSÚ. 31. Z obsahu zmluvných článkov je nepochybné, že v predmetnej Zmluve tento údaj chýba, nie je výslovne uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN. Rozloženie údajov o výške úveru, splátky, intervale, počte a termíne splátok, úrokovej sadzby do jednotlivých článkov Zmluvy na splnenie povinnosti uvedenia všetkých predpokladov použitých na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov nepostačovalo. Odvolací súd sa preto nestotožňuje so sudom prvej inštancie, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere nechýba jej povinná náležitosť uvedená v § 9 ods. 2 písm. j/ ZoSÚ, keďže podľa odvolacieho súdu v Zmluve nie sú v nej uvedené všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN. Účelom tohto ustanovenia je totiž to, aby spotrebiteľ pochopil údaj o RPMN a aby mal informáciu o tom, ktoré údaje sa použijú pre jej výpočet. Je potrebné uviesť, ktoré údaje sú relevantné pre výpočet, a teda pre výšku RPMN, že vychádza sa pri v tomto údají z výšky úveru, počtu splátok, výšky mesačnej splátky, či už s poistením alebo bez poistenia a podobne a tieto predpoklady pre výpočet RPMN musia byť v zmluve uvedené bez ohľadu na to, že jednotlivé tieto údaje sú v zmluve uvedené, ale len preto, že predstavujú inú povinnú náležitosť zmluvy. Logickým výkladom týchto ustanovení je potrebné dospieť k záveru, že splnením povinnej náležitosti zmluvy vo forme uvedenia všetkých predpokladov použitých pre výpočet RPMN nie je, ak jednotlivé údaje potrebné pre výpočet RPMN sú v zmluve uvedené ako iná jej povinná náležitosť, inak by zákonodarca nemal dôvod duplicitne uvádzať pri absencii týchto jednotlivých povinných náležitostí, či už ohľadom výšky

úveru alebo výšky a počtu mesačnej splátky, ale aj ohľadom uvedenia všetkých predpokladov pre výpočet RPMN sankciu vo forme bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. 32. V predmetnej Zmluve chýba uvedenie všetkých predpokladov použitých pre výpočet RPMN, čo je uvedené v § 9 ods. 2 písm. j/ ZoSÚ a v dôsledku toho zo zákona nastáva fikcia o bezúročnosti a bezpoplatkovosti podľa § 11 ods. 1 písm. a/ ZoSÚ.“

51. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žalovaný v konaní nepreukázal, že postupoval s odbornou starostlivosťou pri posudzovaní schopnosti žalobkyne splácať poskytnutý úver, nakoľko dodané dôkazy hodnoverne preukazujúce postup v súlade s § 7 ZoSÚ nemožno považovať za postačujúce.

52. Cieľom § 7 ods. 1 v spojitosti s § 11 ods. 2 ZoSÚ je dosiahnuť, aby dodávateľ vzal na zreteľ existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď z pracovného pomeru, dlhodobu chorobu a pod. Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predlžovaniu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoCsp 16/2021, rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 9Csp 1/2022, tiež Okresného súdu Bardejov sp. zn. 7Csp 80/2020).

53. Význam skúmania bonity spotrebiteľov je zdôrazňovaný aj v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie, pričom súd musí ex offio preskúmať dodržanie povinnosti veriteľa v zmysle ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (porov. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie C-679/18, tiež C-449/13, C- 303/20).

54. Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20). Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

55. Vo vzťahu splneniu si povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa ako najdôležitejšej predzmluvnej povinnosti veriteľa žalovaný predložil Zmluvu, z ktorej sú zrejmé údaje klienta, žiadosť o poskytnutie úveru, výpis z registra SRBI a dopyt zo Sociálnej poisťovne.

56. Z predložených dôkazov je zrejmé, že veriteľ zisťoval len príjem žalobkyne cez predložené potvrdenie zo Sociálnej poisťovne, hoci jeho povinnosťou je zisťovať nielen príjem, ale aj výdavky. Pri skúmaní výdavkov musí veriteľ vykonať audit domáceho rozpočtu dlžníka, aby splnil povinnosť odbornej starostlivosti. Na výzvu súdu žalobca uviedol, že pri posudzovaní výdavkov vychádzal zo sumy životného minima v čase posudzovania žiadosti vo výške 198,09 eur, vrátane partnera a dvoch maloletých detí.

57. Z predloženého výpisu z SRBI bolo žalovanému zrejmé, že žalobkyňa už bola s predchádzajúcim úverom v omeškaní s plnením splátok, z čoho minimálne vyvstáva pochybnosť, že pri deklarovanom príjme jej mesačné výdavky nemôžu zodpovedať sume životného minima a už vôbec ňou uvádzaným výdavkov vo výške 5 eur. Z predloženého výpisu SRBI bolo žalovanému rovnako zrejmé, že žalobkyňa má 13 odmietnutých žiadostí o poskytnutie úveru, 6 odvolaných žiadostí o poskytnutie úveru a 10 ukončených úverov. Súd zastáva názor, že ak žalobkyňa žiada finančné inštitúcie 30x o poskytnutie úveru a ak sa spotrebiteľ nachádzal v platobnej neschopnosti s poskytnutým úverom, dôraz na skúmanie výdavkov musí osobitne zodpovedať odbornej starostlivosti, aby sa spotrebiteľ nedostal do dlhovej (úverovej) špirály, ktorú však žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal. Nadmerná zadlženosť spotrebiteľov spôsobuje ich zraniteľnosť (bod 117 návrhy generálnej advokátky Laily Medina, prednesené 12. januára 2023 vo veci C-598/21). Žalovaný ignoroval poznámku z výpisu SRBI, čo minimálne mohlo indikovať záver a potrebu skúmania o výdavkov spotrebiteľa.

58. Žalovaný podľa názoru súdu podcenil skúmanie výdavkov žalobkyne, ak sa obmedzil na výšku sumy životného minima na jednu dospelú osobu.

59. Z ust. § 7 ods. 27 veta posledná ZoSÚ plynie, že náklady na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa a osôb, voči ktorým má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť, 17ta) je nevyhnutné posudzovať s ohľadom na životné minimum ustanovené osobitným predpisom 17td) a na príjem spotrebiteľa, nie sa tejto zákonnej povinnosti zbaviť odkazom na životné minimum, nakoľko to nie je ratio zákona a tento postup nezohľadňuje individuálnosť životnej situácie toho ktorého spotrebiteľa a jeho rodiny.

60. Tento postup dodávateľa na úverovom trhu, ktorý nekriticky akceptuje zjavne nevierohodné údaje poskytnuté spotrebiteľom a nahrádza ich paušálnym údajom v podobe sumy životného minima, nakoniec neplynie ani z opatrenia NBS z 14.11.2017. Z ust. § 2 ods. 5 plynie cit. „Výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa § 7 ods. 20 písm. b) zákona sa na účely odseku 1 určuje najmenej vo výške sumy životného minima 2) spotrebiteľa, životného minima na osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť 3) a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkov na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu. Celkovou výškou nákladov sa rozumie výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb spotrebiteľa podľa prvej vety zvýšená o 20 % rozdielu medzi celkovou výškou čistého príjmu spotrebiteľa a životným minimom spotrebiteľa, životným minimom osoby, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť a ktorá žije so spotrebiteľom v spoločnej domácnosti a výdavkami na inú osobu, voči ktorej má spotrebiteľ vyživovaciu povinnosť vo výške určenej právoplatným rozhodnutím súdu; ak rozhodnutím súdu nie je určené výživné, vo výške najmenej 30 % životného minima na túto osobu.“ Z uvedené nepochybne neplynie záver ani usmernenie pre dodávateľov na úverovom trhu, že výdavky (resp. výška nákladov na zabezpečenie základných životných potrieb) spotrebiteľa sa bez ďalšieho majú rovnať sume životného minima.

61. Vo vzťahu k nevyhnutnosti skúmania výdavkov spotrebiteľa pri posudzovaní schopnosti splácať úver súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo 2178/2018-77 z 25.7.201 cit.: „Povinnosť posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti

o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či jiné služby již dříve. Proto zákon, konkrétně zákon o spotřebitelském úvěru (jeho § 9 odst. 1) stanoví, že věřitel je povinen při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele postupovat s odbornou péčí. Lze přisvědčit odvolacímu soudu, že věřitel nedostojí povinnosti stanovené mu zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy nepostupuje s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Již gramatickým a logickým výkladem § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze dovodit, že dostatečnými nejsou míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka (srov. Wachtlová, L a Slanina, J.: Zákon o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů č. 145/2010 Sb. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 98-109, ISBN 9788074001185). Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou například státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích. To ostatně dovodil ve svém rozhodnutí ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015, i Nejvyšší správní soud, jehož závěry použil na podporu své argumentace již odvolací soud v napadeném rozhodnutí. Závěr odvolacího soudu dovozuje, že spokojila-li se žalobkyně s nedoloženým prohlášením žalovaného o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech a nahlédnutím do registru dlužníků, nedostala povinnosti věřitele ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, je správný.“ Tiež súd poukazuje na názor novšie rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 9 As 127/2024 – 34 z 13.08.2024 cit: „[27] Poskytovateľ úverů je nadto povinen prověřit schopnost spotřebitele splácet úvěr s odbornou péčí, již je třeba rozumět „úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti“. Postup s odbornou péčí zahrnuje též povinnost věřitele ověřit podstatné informace poskytnuté spotřebitelem svědčící o jeho schopnosti splácet sjednaný úvěr (rozsudek NSS ze dne 1. 4. 2015, č. j. 1 As 30/2015-39, č. 3225/2015 Sb. NSS, bod 26, vztahující se k § 9 odst. 1 již neúčinného zákona č. 145/2010 Sb., jenž při posuzování úvěruschopnosti výslovně přikazoval počínat si s odbornou péčí; ZSÚ ve svém § 75 zakotvil obecnou povinnost poskytovatele provozovat svou činnost s odbornou péčí). [28] Věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními. Informaci o výši příjmu spotřebitele může věřitel ověřit zejména doklady vydanými spotřebiteli třetí stranou, které budou objektivně a věrohodně vypovídat o spotřebitelově schopnosti dostát svým závazkům ze smlouvy o úvěru. Pokud by i v případě doložení těchto dokladů přetrvávaly pochybnosti o bonitě dlužníka, bylo by možné jeho situaci ověřit nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele (rozsudek NSS č. j. 1 As 30/2015-39, body 27 a 29). [34] Pokud jde o námitku, že městský soud bez adekvátního odůvodnění odmítl použití částky životního minima jakožto referenční hodnoty výdajů vynaložených spotřebiteli, tak stěžovatelka argumentaci městského soudu zkresluje. Městský soud v bodě 39 napadeného rozsudku upřesnil, že správní orgány stěžovatelce vytýkaly skutečnost, že z částky životního minima vycházela paušálně. Tuto částku je dle nich třeba považovat za výchozí bod minimálních nákladů, ke kterému je zásadně nutné přičíst náklady další. Správní orgány tak učinily mimo jiné s odkazem na komentářovou literaturu, dle níž je třeba zohlednit i ostatní očekávatelné výdaje (bod 123 prvostupňového rozhodnutí). Následně městský soud konstatoval, že proti těmto závěrům a jejich aplikaci stěžovatelka žádné konkrétní námitky nevznesla. Konečně pak připomněl, že správní orgány nepochybnily, že by životní minimum nemohlo být nikdy považováno za relevantní ukazatel. [35] Nejvyšší správní soud se s argumentací správních orgánů ztotožňuje. Částka životního minima, jež představuje státem uznanou minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb, nutně nereflktuje konkrétní částku, kterou k zajištění svých individuálních základních životních potřeb musí vynaložit potenciální žadatel o úvěr. Nepokrývá zejména výdaje na bydlení, které ji mnohdy několikanásobně převyšují. Rovněž nereflktuje další nutné výdaje, jako například srážky ze mzdy, náklady vyvolané zdravotním stavem, či výživné. Z tohoto důvodu je třeba bezvýhradně trvat na požadavku individualizovaného posuzování úvěruschopnosti, při kterém poskytovatel musí brát zřetel na konkrétní situaci konkrétního spotřebitele. V tomto ohledu kasační soud nerozumí tvrzení stěžovatelky, že toliko z částky životního minima lze vycházet v případech, kdy neexistují důvodné pochybnosti o schopnosti klienta splácet poskytnuté úvěry. Na jednu stranu ona „neexistence důvodných pochybností“ jednak musí vycházet již z určité formy

posouzení úvěruschopnosti. Na straně druhé je jen stěží představitelné, že by spotřebitelé, kteří jsou schopni své úvěry splácet, byli právě těmi, jejichž výdaje se rovnají částce životního minima.“

62. Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti spotrebiteľa je kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, z ktorej bude schopný úver splácať. Z textu zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu so spotrebiteľom uzavrie, si má veriteľ zabezpečiť sám, a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver a údajmi z príslušných databáz.

63. Podľa názoru súdu všetky tieto skutočnosti vo svojom súhrne preukazujú hrubé porušenie povinnosti veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Žalovaný si nezískal, teda následne ani nevyhodnotil a ani neoveril informácie o bonite klienta, z ktorých by bol schopný zistiť objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Nedôsledne zisťoval, a preto ani nezohľadnil výdavky žalobkyne, aj keď mal objektívnu možnosť si ich pred poskytnutím úveru overiť.

64. Tento záver je podporený aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/153/2019: „Je nutné konštatovať, že ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. súd v súlade s požiadavkou odbornej spôsobilosti veriteľa vykladá tak, že bonita dlžníka musí byť skúmaná cez zisťovanie jeho príjmov a výdavkov ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy. Nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti. Ako vyplýva z prejednávanej veci, overenie bonity dlžníka nebolo dostatočné. Postup žalobcu bol iba formálny a nezodpovedal odbornej starostlivosti. Žalobca nemal preukázaný príjem žalovanej hodnovernými dokladmi, napriek tomu mu poskytol úver. Žalobca sa nezaujímal, aké má žalovaná výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných prostriedkov na splácanie úveru. V konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Keďže žalobca hrubo porušil zákonom stanovenú povinnosť, v zmysle § 11 ods. 2 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov“.

65. Rovnako súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoCsp/6/2022 cit.: „Len samotné zhromaždenie informácií o klientovi, a navyše neúplné, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd zastáva názor, že príjem aj rodinný stav klienta môžu byť vyhovujúce, ale pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Bez toho, aby žalovaný skúmal aj iné aspekty, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy. Z dikcie zákona: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa. Vychádzajúc z doterajších výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca ako veriteľ v danej veci hrubo porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalobcu ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch čo v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta zákona o spotrebiteľských úveroch spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Žalovaný si na základe získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, keď síce si obstaral údaje o príjme žalobcu a časti výdavkov spočívajúcich v splátkach úverov, lízingov (a pod.), avšak ohľadom iných výdavkov žalobcu (bývanie a pod.), už žalovaný postupoval nedostatočne, keď akceptáciou výdavku 20,- Eur mesačne uvedeného žalobcom, si žalovaný bez náležitého zistenia skutočných výdavkov žalobcu, nemohol vytvoriť dostatočný platobný obraz o platobnej schopnosti žalobcu, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalobcu splácať dlh zo zmluvy.“

66. Žalovaný teda predloženými dôkazmi nepreukázal, že by konal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. V tomto smere súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie cit.: „Je však potrebné zdôrazniť, že dodržiavanie tejto zásady by bolo porušené, ak by dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažovalo spotrebiteľa. Tento totiž nedisponuje prostriedkami, ktoré by mu umožňovali preukázať, že veriteľ mu jednoducho neposkytol informácie podľa článku 5 tejto smernice a jednoducho neoveril jeho úverovú bonitu. Naopak účinné vykonanie práv priznaných smernicou 2008/48 zabezpečuje vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej je veriteľ v zásade povinný preukázať pred súdom správnosť

výkon týchto predzmluvných povinností. Cieľom takéhoto pravidla je zaistiť, ako uvádza bod 21 tohto rozsudku, ochranu spotrebiteľa, bez neprimeraného poškodenia práva veriteľa na spravodlivý proces. Ako totiž uvádza v bode 35 svojich návrhov generálny advokát, obozretný veriteľ si musí byť vedomí nevyhnutnosti zbierania a uchovania dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinnosti poskytnúť vysvetlenia.“ (bod 27 a 28 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-449/13).

67. Súd považujúci porušenie povinnosti žalovaného v intenzite hrubého porušenia povinnosti v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalobkyne splácať úver, úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 ZoSÚ).

68. Vychádzajúc zo zákonnej fikcie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru súd žalobe v tejto časti vyhovel.

69. Následne sa súd zaoberal žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú posúdil podľa § 451 a § 456 OZ.

70. Vzhľadom na záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru žalobca mal žalovanému zaplatiť len sumu reálne poskytnutého úveru t.j. 3 000 eur. Ako uviedol v žalobe žalovanému zaplatil 3 360,76 eur. Ide o jeho skutkové tvrdenie v žalobe, ktoré žalovaný nespochybnil, preto platí fikcia o jeho nespornosti podľa § 151 ods. 1 CSP. Žalovaný sa teda na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil o sumu 360,76 eur plnením z čiastočne neplatného právneho úkonu a preto bolo dôvodné vyhovieť žalobe aj o tomto nároku a to vrátane úrokov z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 563 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Úroky z omeškania boli priznané odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému t.j. od 24.10.2024.

71. Žalobca sa domáhal aj určenia neprijateľných zmluvných podmienok, pričom ide o žalobu podľa § 137 písm. d/ CSP. Oprávnenie na jej podanie má spotrebiteľ s poukazom na § 3 ods. 3, 5 vetu prvú zákona č. 250/2007 Z.z., § 53 a § 53a Občianskeho zákonníka a § 298 CSP.

72. Zákon č. 250/2007 Z.z. bol síce zrušený zákonom č. 108/2024 Z.z. s účinnosťou od 1.7.2024, avšak podľa jeho prechodného ustanovenia § 53 ods. 1 nároky vzniknuté zo zmlúv uzavretých pred 1.7.2024 sa posudzujú podľa právnych predpisov účinných do 30.6.2024. Preto aj na posúdenie tejto žaloby sa aplikuje zákon č. 250/2007 Z.z.

73. Navyše aj Najvyšší súd SR v rozsudku 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 uviedol, že zánik záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy nemá právny význam, opačný názor by znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj smernici Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. V prípade žaloby o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa dovolacieho súdu ide o osobitný druh žaloby spotrebiteľa s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, 4, 5, § 53a Občianskeho zákonníka), § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V prípade takejto žaloby preto podľa Najvyššieho súdu nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Cieľom žaloby nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve, ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať ďalej nečestnú zmluvnú podmienku. Účelom žaloby je aj pôsobiť ako „odstrašujúci“ prostriedok voči dodávateľom so zámerom predchádzať nečestným zmluvným podmienkam. Okrem toho právoplatný rozsudok, ktorým súd vo výroku určí neprijateľnosť zmluvnej podmienky, nebude len vnútornou satisfakciou pre spotrebiteľa, ale sa ním zároveň vytvára zákonný predpoklad pre uplatnenie sankcie voči dodávateľovi za to, že porušil svoju zákonnú povinnosť a to v podobe práva spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Totožný právny záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR 6Cdo/27/2018 zo dňa 28.3.2019.

74. Súdny dvor Európskej únie v tomto smere uviedol v bode 38 rozsudku C-776/19 až C-782/19 cit.: „Z tohto hľadiska treba usúdiť, že najmä na účely zabezpečenia účinnej ochrany práv, ktoré spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13, musí mať spotrebiteľ možnosť kedykoľvek namietat' nekalú povahu zmluvnej podmienky nielen ako prostriedok obrany, ale aj na účely určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky súdom, takže návrh podaný spotrebiteľom na účely konštatovania nekalej povahy podmienky

uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôže podliehať nijakej premlčacej lehote.“

75. Predtým, ako súd môže pristúpiť k preskúmaniu nekalosti zmluvnej podmienky, musí dospieť k záveru, či nejde o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

76. Namietaná zmluvná podmienka sa netýka hlavného predmetu plnenia.

77. Vo vzťahu k posúdeniu individuálnosti zmluvných dojednaní je kľúčom k pochopeniu individuálneho zmluvného dojednania práve možnosť spotrebiteľa svojou vlastnou aktivitou a konaním ovplyvniť obsah a podstatu zmluvnej podmienky. Takáto možnosť je podľa ustanovení Občianskeho zákonníka sústredená výhradne v úprave procesu rokovania o zmluve, ktoré predstavuje jediné štádium kedy môže spotrebiteľ ovplyvniť obsah zmluvy a jej podmienok. Preto aj odsek 2 (pozn. súdu § 53 ods. 2 OZ) je potrebné vykladať v intenciách vzniku spotrebiteľskej zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu pri dojednávaní ktorého adresát ponuky alebo návrhu tento akceptuje, pričom predtým sa s ním mal možnosť oboznámiť a návrh modifikovať. Ak nebudú dané podmienky a možnosť spotrebiteľa zmeniť návrh zmluvnej podmienky, t. j. zmeniť jej obsah, a tým v parciálnej časti predložiť dodávateľovi nový návrh, nebude možné za žiadnych okolností hovoriť o priestore na vznik individuálnych dojednaní. Iba dôsledné garantovanie a vykonávanie práv spotrebiteľa v predzmluvnej fáze a pri dojednávaní zmluvy s dosahom na reálne zmeny ich podmienok bude vytvárať relevantný priestor vzniku individuálneho zmluvného dojednania. (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 574). V tomto smere žalovaný dôkazné bremeno o individuálnom dojednaní neuniesol.

78. Súd teda v ďalšom skúmal, či napadnuté zmluvné dojednania spôsobujú značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ).

79. „Článok 3 smernice len abstraktne uvádza skutočnosti, ktoré dávajú zmluvnej podmienke, ktorá nebola individuálne dohodnutá, nekalý charakter, že príloha, na ktorú odkazuje článok 3 ods. 3 smernice, obsahuje len indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé, a že podľa článku 4 smernice sa má nekalý charakter zmluvnej podmienky posudzovať so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v čase jej uzatvorenia.“ (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/08, VB Pénzügyi Lízing).

80. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znakmi neprijateľnej zmluvnej podmienky napríklad nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú považuje súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia).

81. OZ obsahoval v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania štandardnej formulárovej zmluvy, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa ako spotrebiteľka a ako slabšia strana sporu, nemala možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9C oCsp 19/2021).

82. „Čl. 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že existencia „značnej nerovnováhy“ nevyhnutne nevyžaduje, aby výdavky, ktoré znáša spotrebiteľ na základe zmluvnej podmienky, mali na tohto spotrebiteľa značný ekonomický vplyv vzhľadom na hodnotu predmetnej transakcie, ale môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa tento spotrebiteľ ako zmluvná strana nachádza na základe platných

vnútroštátnych predpisov, či už formou zúženia obsahu práv, ktoré mu podľa týchto predpisov vyplývajú zo zmluvy, prekážky v ich výkone alebo tiež formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa, pričom vnútroštátnemu súdu na účely posúdenia prípadnej existencie značnej nerovnováhy prináleží zohľadniť povahu tovaru alebo služby, ktorá je predmetom zmluvy, všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením tejto zmluvy, ako aj všetky ostatné podmienky zmluvy.“ (rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-226/12, Constructora Principado).

83. „Pre právne posúdenie stavu nerovnováhy je potrebné predovšetkým vykonať test proporcionality, ktorý vychádza v úvodnej fáze z porovnania zmluvnými podmienkami privedeného stavu so stavom absolútnej - teoretickej rovnosti zmluvných strán. Práve uvedená komparácia je spôsobilá umožniť vykonanie testu proporcionality vo vzťahu ku konkrétne namietaným zmluvným podmienkam. Z praktického pohľadu možno nadobudnúť dojem, že značná nerovnováha je implikovaná práve záväzkami, v ktorých vystupuje na jednej strane slabšia zmluvná strana. Uvedená premisa môže mať štatút vyvrátiteľnej domnienky a jej aplikácia je nanajvýš opodstatnená, keďže aj samotná filozofia smernice Rady 93/13/EHS prezumuje, že nadvláda dodávateľov nad spotrebiteľmi zakladá východiskový stav určitej miery nerovnováhy, ktorý je potrebné korigovať pozitívnym zásahom štátu. Dané myšlienky vychádzajú z teórie spotrebiteľského správania a ekonómie, v rámci ktorých pristupujúca nadvláda dodávateľa predstavuje len využitie existujúcej výhody na maximalizáciu prospechu jednej strany na úkor strany druhej. Filozofiu, ktorú naznačujeme, dlhodobo potvrdzuje aj Súdny dvor EÚ vo svojich rozhodnutiach Mostaza Claro, Godard, Asturcom a pod. Z uvedeného plynie, že vlastným testom neprijateľnosti zmluvnej podmienky je potrebné preveriť prvotnú prezumpciu založenú na predpokladaní existencie nerovnovážneho postavenia zmluvných strán. Z tohto dôvodu je zrejmé, že test neprijateľnosti zmluvných podmienok nie je hľadáním nerovnováhy, ale preverovaním existujúceho stavu rovnováhy so zreteľom na právne postavenie spotrebiteľa. V poradí druhým významným bodom z pohľadu koncepcie odseku 1 je už spomenutá implicitná legálna definícia neprijateľnej zmluvnej podmienky s poukazom na materiálne kritériá spôsobovania značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. v prípade neprijateľnej zmluvnej podmienky je potrebné vykonať kumulatívnu analýzu značnej nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa, ktorej predmetom je zameranie a účinok privedený zmluvnou podmienkou.“ (Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 562).

84. „Aspekt značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa ako materiálny znak neprijateľnosti zmluvnej podmienky rozvinula judikatúra súdov SR aj nasledovnými dvomi smermi:

a)
značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa je podľa generálnej klauzuly založená aj vtedy, ak je spotrebiteľ vystavený nejasnej, nezrozumiteľnej alebo neurčitej zmluvnej podmienke, z ktorej nemožno určiť práva a povinnosti plynúce pre spotrebiteľa. Najčastejšie prípady nejasnosti a nezrozumiteľnosti zmluvnej podmienky spočívajú v používaní komplikovaných a náročných technických a iných sofistických termínov, v nejasnej formulácii zmluvného ustanovenia, ktorá ho robí nepochopiteľným pre spotrebiteľa. Neurčitosť zmluvnej podmienky úzko súvisí s jej nezrozumiteľnosťou a týka sa väd jej obsahu, ktorých následkom je, že spotrebiteľ je vystavený právnej neistote v otázke úpravy práv a povinností v konkrétnom štádiu zmluvného vzťahu. Ako príklad možno uviesť úpravu zmluvnej podmienky zľavy dojednávanej so spotrebiteľom v prípade alternatívneho dodávateľa energií, ktorú identifikovala Komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich (ďalej len „Spotrebiteľská komisia“): Nejasnosť, neurčitosť a nezrozumiteľnosť zmluvnej podmienky sa na strane spotrebiteľa prejavuje jednoducho, a to nemožnosťou ustáliť obsah podmienky a režim práv a povinností. Uvedené atribúty bude spĺňať aj zmluvná podmienka, ktorá bude v dôsledku napríklad kolízie s inými zmluvnými podmienkami nevykonateľná a tak nebude možné ustáliť jednoznačne režim úpravy práv a povinností v spotrebiteľskom záväzku. Ako príklad možno uviesť ustanovenie nevykonateľnej zmluvnej povinnosti spotrebiteľa, ktoré by sa viazalo na zmluvné podmienky, ktoré by neboli súčasťou zmluvy alebo zmluvných podmienok. V poradí ďalším príkladom nevykonateľnej zmluvnej podmienky bude garancia práva vypovedať spotrebiteľskú zmluvu v lehote 10 dní od doručenia oznámenia o jednostrannej zmene podmienok, ak súčasne iná zmluvná podmienka veriteľovi umožní spotrebiteľa s takouto zmenou oboznámiť aj dodatočne, t. j. po jej vykonaní;

b)
značná nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa je podľa generálnej klauzuly založená aj vtedy, ak sa zmluvná podmienka v neprospech spotrebiteľa odchyľuje od ratio

legis zmluvného ustanovenia, hoci aj dispozitívnej povahy vychádzajúc pritom z jednostrannej kogentnosti všetkých ustanovení zákona regulujúcich spotrebiteľské zmluvy. V tomto prípade ide o identifikáciu takých zmluvných podmienok, ktoré spochybnia garanciu zákonného režimu a účelu právnej úpravy v neprospech spotrebiteľa, sa od zákona odchyliť. Práve uvedené odchylenie sa od ratio legis zákona v neprospech spotrebiteľa zakladá značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Judikatúra takýto prípad stotožňuje napríklad so zmluvnou podmienkou, podľa ktorej má dodávateľ nárok na náhradu škody aj popri paušalizovanej náhrade škody v podobe zmluvnej pokuty. Normy Občianskeho zákonníka ustanovujú, že nárok na náhradu škody v tomto prípade zo zákona poškodenému nepatrí a možno sa na ňom nad rámec zákona dohodnúť. V tejto situácii práve táto zákonná odchylná dohoda predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku zakladajúcu nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Ako príklad možno uviesť dohodu o tom, že aj po zániku záväzku medzi dodávateľom a spotrebiteľom zostane dodávateľovi zachovaný nárok zo zmluvnej pokuty. V tomto prípade je ratio legis vyjadrené v § 48 ods. 2 v spojení s § 52a ods. 2 OZ, ktoré na prospech spotrebiteľa prezumujú, že odstúpením od zmluvy sa od začiatku zrušujú uzavreté zmluvy, a to aj vzájomne závislé. V tomto zmysle akákoľvek dohoda, ktorá bude v rozpore s ratio legis zákonnej úpravy na škodu spotrebiteľa, bude predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku. Možno uviesť aj obdobný príklad, kedy konajúce súdy odklon od úrokov z omeškania ustanovených vykonávacím právnym predpisom vyhodnotili ako neprijateľnú zmluvnú podmienku založenú na odchylke od ratio legis právnej úpravy.“ (Števek, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 564 - 565).

85. V rozhodnutí Vrchného krajského súdu v Brandenburgu (Brandenburgisches Oberlandesgericht) z 21. júna 2006, č. k. 7 U 17/06, sa aplikoval výklad, podľa ktorého by zmluvná podmienka, ktorá je predmetom posúdenia, mala byť podrobená možnému najneprijateľnejšiemu výkladu, ktorý sa s ňou spája a aký pri posudzovaných zmluvných podmienkach vôbec prichádza do úvahy.

86. Majúc na zreteli vyššie uvedené východiská súd dospel k záveru, že napadnuté zmluvné ustanovenie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou rešpektujúc vyslovený právny názor odvolacieho súdu, a to z nasledovných dôvodov.

87. Súd poukazuje na vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky Krajský súdom v Prešove vo veci sp. zn. 13CoCsp 14/2025 z 18.11.2025 cit: „30. Ako už súd prvej inštancie uviedol správne uvedená zmluvná podmienka bola zahrnutá do textu zmluvy, ktorý bol predformulovaný žalovaným, pričom odvolací súd navyše poukazuje aj na malé písmo bez zvýraznenia dôležitých častí v zmluve. Odhliadnuc od malého písma, keďže v danom prípade je zmluva o úvere koncipovaná celá rovnako mierne zmenšeným písmom, ako aj odhliadnuc od toho, že zmluvná pokuta bola zapracovaná do uvedeného textu zmätočne a nejasne (z textu zmluvy vyplýva, že zmluvnú pokutu si mohol veriteľ uplatniť nielen v prípade omeškania tej-ktorej mesačnej splátky, ale opakovane aj v prípade omeškania trvajúceho viac ako tri mesiace, následkom čoho sa stal záväzok zo zmluvy v plnom rozsahu splatným, vrátane zákonného úroku z omeškania), za rozhodujúce sa považuje, že uvedené zmluvné dojednanie nespĺňa predpoklady individuálneho dojednania zmluvnej pokuty, táto nebola osobitne vyjednaná zmluvnými stranami, ale bola priamo vtelená do textu zmluvy, pričom vzhľadom na tento spôsob dojednania sankcie v podobe zmluvnej pokuty je možné jednoznačne konštatovať, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvného vzťahu na úkor žalobkyne ako spotrebiteľa. 31. Pokiaľ žalovaný argumentoval splnením zákonných limitácií sankcií, resp. existenciu zmluvných dojednaní, ktoré vytvárajú mechanizmus, ktorý garantuje naplnenie zákonných podmienok pre sankcie v zmluvách, ktorých predmetom je poskytnutie peňažných prostriedkov (§53b ods. 1 Občianskeho zákonníka), je potrebné zohľadňovať i tú skutočnosť, že táto úprava v konečnom dôsledku pre vyhodnotenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty je irelevantná, nakoľko a priori došlo k vnúteniu dojednania o zmluvnej pokute v rámci predformulovanej zmluvy. Napokon je potrebné dodať, že veriteľ vtelením takýchto dojednaní do formulárových zmlúv prakticky bez výslovnej vôle spotrebiteľov ich zaťažuje sankciou zmluvnou pokutou - nad rámec štandardných úrokov z omeškania, čo v konečnom dôsledku predstavuje práve ten zásah a nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Jedná sa o dvojitý postih za neplnenie povinnosti splácať úver riadne a včas, keďže v prípade omeškania splnením peňažnej pohľadávky má už veriteľ nárok na zaplatenie úrokov z omeškania.32. V súvislosti s určením rovnakej, resp. obdobnej vyššie uvedenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú odvolací súd poukazuje na rozsudok Okresného súdu Bardejov sp.zn. 8Csp/13/2022 zo 31.07.2023, rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 3Csp/76/2019 zo 30.09.2020,

rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 29Csp/19/2024 zo 16.9.2024 (potvrdený rozsudkom Krajského súdu Prešov sp.

zn. 27CoCsp/9/2024, z 30.1.2025), rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 3CoCsp/68/2020 zo 16.02.2021, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9Csp/140/2024 zo dňa 05.12.2024 (potvrdený rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 10CoCsp/4/2025 z 13.03.2025), rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 7Csp/5/2024 zo 10.06.2024, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 20Csp/3/2024 zo 13.05.2024, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 10Csp/1/2024-71 z 19.03.2025 (potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16CoCsp/10/2025 z 15.07.2025).“

88. Majúc na zreteli uvedené, súd žalobe vyhovel aj v časti o určenie neprijateľnosti zmluvného dojednania.

89. O trovách celého konania (prvoinstančného i odvolacieho konania) bolo rozhodnuté podľa 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, preto neúspešnému žalovanému súd uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.